

חיסונים
בגיל
הילדות

הורים מגינים על ילדיהם. חיסונים מגינים על ילדים.

לשכת הפרסום הממשלתית

פנקסי חיסונים

עם קבלת החיסון הראשון מקבל ההורה את פנקס החיסונים.
כל חיסון של הילד נרשם בפנקס.
בכל מקרה של פגיעה יש להציג את הפנקס בפני הרופא כדי למנוע מתן חיסון מיותר.
פנקס זה מהווה מסמך המאשר את החיסונים שקיבל בעל הפנקס.
יש לשמור על פנקס החיסונים לאורך כל החיים.

שימרו היטב על פנקס זה!

לוח חיסוני השגרה של גיל הילדות ובבתי הספר, ישראל, 2015

שפעת*	נגיף פפילומה**	דלקת כבד A	חצבת חזרת אדמת אבעבועות רוח	נגיף רוטה	פנוימוקוק	המופילוס אינפולואצה b	פלצת (טטנוס)- אסכרה (דיפטריה)- שעלת- שיתוק ילדים	דלקת כבד B	בלידה בבית חולים
								מנה ראשונה	1 חודש
				מנה ראשונה	מנה ראשונה	מנה ראשונה			2 חודשים
				מנה שנייה	מנה שנייה	מנה שנייה			4 חודשים
				מנה שלישית		מנה שלישית תוספת חיסון פוליו bOPV		מנה שלישית	6 חודשים
				מנה ראשונה	מנה שלישית	מנה רביעית			12 חודשים
			מנה ראשונה			תוספת חיסון פוליו bOPV			18 חודשים
			מנה שנייה						24 חודשים
			מנה שנייה						6 שנים (כיתה א')
						מנת דחף			7 שנים (כיתה ב')
	שתי מנות					מנת דחף (ללא שיתוק ילדים)			13 שנים (כיתה ח')

* ניתן בקופת חולים

** החל משנת הלימודים תשע"ז 2015-2016

החיסון ותופעות אפשריות

החיסון:

החיסון נגד נגיף הרוטה ניתן בשלוש מנות בגיל חודשיים, 4 חודשים ו-6 חודשים.

חשוב לציין: את המנה הראשונה מותר לתת החל מגיל 6 שבועות ועד גיל 14 שבועות ו-6 ימים. את המנה האחרונה מותר לתת עד גיל 8 חודשים בדיוק. רווח הזמן המינימלי בין המנות צריך להיות ארבעה שבועות לפחות. אפשר לקבל את החיסון ביחד עם חיסונים אחרים.

דרך מתן החיסון: דרך הפה.

תופעות אפשריות

חום, הקאה, שלשול קל זמני, נזלת וכאבי גרון. תגובה אלרגית מיידית מסוג אנפילקטי היא נדירה ביותר. במקרים מאוד נדירים (ממתוך 100,000 ילדים) החיסון עלול להשפיע על המעי ולגרום למצב רפואי בשם התפשלות מעי (בדרך כלל בתוך שבוע לאחר מנות חיסון ראשונה או שניה). התפשלות מעי הינו מצב בו חלק מהמעי נכנס ללולאת מעי נוספת, דבר שיכול לגרום לחסימת מעיים. סימנים של התפשלות מעי כוללים: כאב בטן יחד עם בכי קיצוני, הקאות או הופעת דם בצואה, תינוק המקרב את רגליו לחזה או נראה חלש או באי שקט. אם אחד מסימנים אלו מופיעים אצל התינוק יש לפנות לרופא המטפל. זיהוי מוקדם וטיפול מהיר תורם במניעת סיבוכים ומביא ברוב המקרים להחלמה מלאה.

החיסון:

החל משנה"ל תשע"ז החיסון נגד זיהומים הנגרמים על ידי נגיף הפפילומה (HPV) מומלץ לכל התלמידים והתלמידות בכתות ח'. החיסון מגן מפני סוגים שונים של סרטן ויבלות שהגורם להם הוא נגיף הפפילומה. החיסון ניתן לתלמידי כיתה ח' בשתי מנות במרווח של חצי שנה בין המנות.

דרך מתן החיסון: זריקה לתוך השריר.

תופעות אפשריות

תופעות מקומיות: אודם, כאבים מקומיים ונפיחות באזור ההזרקה.

תופעות כלליות: עליית חום מיום החיסון ועד היום ה-15 לאחר החיסון, כאבי ראש, סחרחורת, הרגשה כללית רעה, כאבי שרירים, כאבי פרקים ויתכנו כאבי בטן, בחילות שלשולים והקאות ותחושת חולשה. לרוב התופעות חולפות מהר. תגובה מיידית מסוג אנפילקטי היא נדירה ביותר.

מחלה

נגיף רוטה

נגיף הרוטה הוא הגורם השכיח ביותר לשלשול קשה בילדים מתחת לגיל 5 שנים. המחלה מתבטאת בחום, הקאות ושלשולים מימיים עד להתייבשות ומביא לאשפוזים רבים.

הנגיף מידבק ביותר ועמיד יחסית לחומרי חיטוי.

דרכי העברה: הנגיף עובר מאדם לאדם בקלות, באמצעות ידיים לא נקיות, דרך מים, מזון או חפצים מזוהמים.

זיהומים הנגרמים על ידי נגיף הפפילומה באדם HPV

נגיף (יורוס) הפפילומה האנושי (HPV) הינו נגיף מאוד שכיח המדביק את העור וריריות הפה והלוע, צוואר הרחם ופי הטבעת. הנגיף עובר במגע ישיר ובמיוחד במגע אינטימי. ארבעה מכל חמישה אנשים יידבקו בנגיף במהלך חייהם. ההדבקה היא לרוב ללא סימנים חיצוניים ואדם שנדבק לא מודע לכך שיכול להעביר את הנגיף לאדם אחר. זנים אחדים של נגיף הפפילומה עלולים לגרום להיווצרות תאים לא תקינים, העשויים לגרום לאחר שנים למספר סוגים של סרטן, ביניהם סרטן צוואר הרחם, סרטן הלוע, סרטן פי הטבעת, סרטן הפין וסוגי סרטן נוספים באיברי המין. סוגים אחרים של נגיף הפפילומה עלולים לגרום ליבלות באיברי המין ובדרכי הנשימה. מתן החיסון לבנות ולבנים מעניק הגנה ישירה מפני מחלות הסרטן והיבלות. הוא גם מונע הדבקה הנובעת מהעברת הנגיף מאדם לאדם. החיסון הוא חלק מחיסוני השגרה לילדים בישראל ומוצע ללא תשלום בבתי הספר.

החיסון ותופעות אפשריות	מחלה
<p>החיסון : ניתן בבית החולים לאחר הלידה, בגיל חודש ובגיל חצי שנה. תינוקות הנולדים לאמהות הידועות כנשאיות מקבלים חיסון סביל נוסף לאחר הלידה.</p> <p>דרך מתן חיסון: זריקה לתוך השריר.</p> <p>תופעות אפשריות בקרב חלק קטן ממקבלי החיסון יתכנו תופעות מקומיות: אודם, כאב ונפיחות במקום ההזרקה.</p> <p>תופעות כלליות: חום, כאבי ראש, כאבי שרירים ופרקים, סחרחורת, ירידה בתיאבון, בחילה, כאבי בטן, הפרעות בתפקודי הכבד ופריחה.</p> <p>תופעות נדירות ביותר: הגדלת בלוטות הלימפה, הפרעות במערכת העצבים המרכזית וההיקפית. הפרעות בייצור תאי דם לקרישה, דלקת בפרקי ותגובה אלרגית מיידית מסוג אנפילקטי.</p>	<p>דלקת כבד B (הפטיטיס B) מחלה הנגרמת על ידי נגיף שפוגע בכבד. דרכי ההדבקה: מגע הדוק עם נשא/חולה בבית, מגע עם דם ומוצריו, מגע מיני עם אדם המודבק בנגיף (חולה או נשא). ילוד עלול להידבק במהלך הלידה כאשר אמו היא נשאית. סיכויי להפוך לנשא הם כ- 90% אם נדבק מאמו, לעומת פחות מ- 10% בגיל מאוחר יותר. מכאן הצורך לחסן את התינוקות מיד לאחר הלידה.</p> <p>המחלה מתבטאת בחוסר תיאבון, בחילה, הקאות וצהבת קלה עד קשה. לעיתים אדם יכול לעבור את המחלה ללא סימנים אופייניים כלל. הנגיף עלול לגרום לדלקת ממושכת של הכבד, הרס הכבד, סרטן הכבד ומוות.</p>
<p>החיסון : מנה ראשונה ניתנת בגיל שנה וחצי ומנה שנייה בגיל שנתיים.</p> <p>דרך מתן חיסון: זריקה לתוך השריר.</p> <p>תופעות אפשריות התגובות עלולות להופיע בימים הראשונים לאחר החיסון והן חולפות תוך זמן קצר, לרוב תוך 24 שעות.</p> <p>תופעות מקומיות: רגישות מקומית, אודם, נפיחות והתקשות באזור ההזרקה.</p> <p>התופעות הכלליות הן נדירות וכוללות: עליית חום, עייפות, כאבי ראש, כאבים בשרירים, בפרקים, בחילה, הקאה, ירידה בתיאבון ושלשול.</p> <p>תגובה אלרגית מיידית מסוג אנפילקטי היא נדירה ביותר.</p>	<p>דלקת כבד A (הפטיטיס A) מחלה הנגרמת על ידי נגיף הפוגע בכבד. המחלה מועברת במזון ובמים מזוהמים ומאדם לאדם. המחלה מתבטאת בחום, חוסר תיאבון, בחילה, הקאה וצהבת. היא עלולה לגרום להרס מוחלט של הכבד ולמוות. ב- 1998 הוכנס החיסון נגד דלקת כבד A לתוכניות החיסונים השגרתיות ותוך ארבע שנים נצפתה ירידה חדה בשיעור התחלואה ממחלה זו: עד 1998 דווחו 4000-2500 חולים בשנה. ב-2001 דווחו על 779 חולים וב- 2002 דווחו 141 חולים.</p>
<p>החיסון החיסון נגד זיהומים פנימוקוקים ניתן לילידי 1.1.09 ואילך, בשלוש מנות: בגיל חודשיים, ארבעה חודשים ושנה.</p> <p>דרך מתן חיסון: זריקה לתוך השריר.</p> <p>תופעות אפשריות תופעות מקומיות: אודם, נפיחות, כאבים במקום ההזרקה, הגבלה בתנועות הגפה. הגדלת בלוטות לימפה הממוקמות סמוך למקום הזרקה.</p> <p>תופעות כלליות: עליית חום ל- 38°C או יותר, ירידה בתיאבון, הקאה, שלשול, אי שקט, הפרעות בשינה.</p> <p>תופעות נדירות ביותר: תופעות נירולוגיות, פריחה אלרגיות, לרבות תגובה אלרגית מיידית מסוג אנפילקטי.</p>	<p>זיהומים פנימוקוקיים החיידקים הפנימוקוקים גורמים למחלות כגון דלקת קרום המוח, אלח דם (זיהום בדם), דלקת ריאות ודלקות אוזניים. כ-20% מהילדים החולים בדלקת קרום המוח מתים ממחלה זו ואחרים נותרים עם נכויות קבועות, כגון פרכוסים, שיתוק, חירשות ופיגור שכלי.</p> <p>דרכי ההדבקה הן על-ידי פיזור החיידק לסביבה בעת שיעול, עיטוש או מגע עם הפרשות מהאף וליחה.</p>

החיסון ותופעות אפשריות	מחלה
<p>החיסון : משנת 2014, ניתן תרכיב חי מוחלש נגד 2 זנים של שיתוק ילדים בנוסף לתרכיב מומת. החיסון החי המוחלש (bOPV) ניתן בשתי מנות: בגיל 6 חודשים ובגיל 18 חודשים.</p> <p>דרך מתן חיסון: דרך הפה.</p> <p>תופעות אפשריות: חום, הקאות, שלשולים.</p> <p>תגובה אלרגית מיידית מסוג אנפילקטי היא נדירה ביותר.</p>	<p>שיתוק ילדים נקראת גם פוליו מחלה נגיפית הגורמת לשיתוק בגפיים ובשרירי הנשימה. עלולה לגרום נכות לכל החיים או למוות.</p>
<p>החיסון : החיסון ניתן על ידי תרכיב משובל נגד חצבת, חזרת, אדמת ואבעבועות רוח לבני 12 חודשים ומעלה שנולדו החל מ- 1.1.07. מנה שנייה מקבלים ילדים אלו בכיתה א'. החל משנת הלימודים תשס"ט ניתן החיסון לתלמידי כיתות א' במסגרת שירות הבריאות לתלמיד.</p> <p>דרך מתן חיסון: זריקה מתחת לעור.</p> <p>תופעות אפשריות תופעות מקומיות: אודם, כאב ונפיחות באזור ההזרקה ב- 4 ימים ראשונים לאחר מתן התרכיב. תופעות כלליות: עליית חום 12-5 ימים לאחר מתן התרכיב; פריחה עד 42 ימים לאחר מתן התרכיב.</p> <p>תופעות נדירות: דלקת בדרכי הנשימה העליונות, נזלת, הגדלת בלוטות הלימפה ובלוטות הרוק, חוסר תיאבון, שלשול, הקאה, ישנוניות, עייפות, חולשה, בכי, חוסר שינה, עצבנות, דלקת אשכים והתכווצויות חום.</p> <p>תופעות נדירות ביותר: תופעות נירולוגיות, פריחה אלרגיות, לרבות תגובה אלרגית מיידית מסוג אנפילקטי.</p>	<p>חצבת המחלה נגרמת על ידי נגיף ומתבטאת בדלקת גרון, דלקת עיניים, נזלת, שיעול, חום ופריחה בכל הגוף. המחלה עלולה לגרום לסיבוכים קשים בדרכי הנשימה ופגיעה במוח. 1-3 ילדים מכל 1,000 חולים ימותו מהמחלה.</p> <p>חזרת המחלה נגרמת על ידי נגיף ומתבטאת בחום ונפיחות בלוטות הרוק (אחת או יותר). המחלה עלולה לגרום לסיבוכים כגון: דלקת האשכים (העלולה לגרום לעקרות), דלקת הלב, דלקת קרום המוח, דלקת המוח וחרשות.</p> <p>אדמת המחלה נגרמת על ידי נגיף ומתבטאת בחום המלווה בפריחה על כל הגוף. אצל נשים הרות בחודשי הריון הראשונים עלולה המחלה לפגוע בעובר המתפתח ולגרום למומים רבים, כגון: מומי לב, חרשות, עיוורון ופיגור שכלי.</p> <p>אבעבועות רוח המחלה נגרמת על ידי נגיף ומתבטאת בחום גבוה מלווה פריחה עם שלפוחיות. בישראל נפטרים מסיבוכי המחלה (דלקת ריאות ודלקת מוח) 1-2 אנשים בשנה. סיבוכים נוספים: דלקת ריאות ודלקת מוח, זיהום קשה בעור, דמם, דלקת כליות, דלקת אשכים.</p>

! החיסון חשוב

חיסון פירושו הגנה. הדרך היעילה והבטוחה ביותר להגן על ילדים מפני מחלות מידבקות היא מתן חיסון. חיסונים נחשבים לפרצת הדרך החשובה והגדולה ביותר ברפואה המונעת. החיסונים מונעים הידבקות במחלות מסוכנות העלולות לגרום סבל רב, נכות קשה ואף מוות. החיסונים המפורטים בטבלה ניתנים כיום ללא תשלום בתחנות טיפת חלב ובבתי ספר בכל רחבי הארץ כחלק מתוכנית חיסוני השגרה של גיל הילדות. בנוסף, קיימים חיסונים נוספים עבור כל הגילאים, המומלצים על ידי משרד הבריאות אך אינם כלולים בסל הבריאות והכרוכים בתשלום. אחוז הילדים המקבלים את חיסוני השגרה בישראל הוא מהגבוהים בעולם, למרות שקבלת החיסון אינה חובה על פי החוק.

בטבלה הבאה מפורטות המחלות נגדן מוצעים החיסונים לכל הילדים בארץ וכן התופעות האפשריות של כל חיסון. החיסונים המופיעים בטבלה יכולים להינתן בשילובים שונים. בכל שאלה הקשורה למתן חיסון לילדיכם, לסוגי החיסון, למועדים אפשריים וכדומה, הנכם מוזמנים לפנות אל הצוות בתחנת טיפת חלב באזור מגוריכם.

המחלות שנגדן ניתנים חיסונים במסגרת תוכנית החיסונים הלאומית

החיסון ותופעות אפשריות	מחלה
<p>חיסון בגיל הניקות: DTaP- Hib-IPV</p> <p>ניתן היום על ידי תרכיב משולב נגד אסכרה (דיפתריה - D), פלצת (טטנוס - T) שעלת אסלולרית (aP), המופילוס אינפלואנזה (Hib-b) ותרכיב מומת שיתוק ילדים (פוליו - IPV).</p> <p>החיסון ניתן בגיל חודשיים, ארבעה חודשים, חצי שנה ושנה.</p> <p>חיסון בגיל בית ספר:</p> <p>בכיתה ב' ניתנת מנת דחף של תרכיב משולב נגד אסכרה, פלצת, שעלת ושיתוק ילדים (Tdap - IPV).</p> <p>בכיתה ח' ניתנת מנה של תרכיב משולב של חיסון נגד אסכרה, פלצת ושעלת (Tdap).</p> <p>דרך מתן חיסון: זריקה לתוך השריר.</p> <p>תופעות אפשריות</p> <p>תופעות מקומיות: אודם, נפיחות וכאבים באזור ההזרקה ונפיחות לאורך הגפה.</p> <p>תופעות כלליות: בחילה, הקאה, חוסר תיאבון, סחרחורת, בכי וצרחות, שלשול, אי שקט, ישנוניות, כאבי ראש, עצבנות, עליית חום מתונה.</p> <p>תופעות נדירות ביותר: תופעות ניורולוגיות, פריחה אלרגיות, לרבות תגובה אלרגית מיידית מסוג אנפילקטי.</p>	<p>אסכרה (נקראת גם: קרמת או דיפתריה)</p> <p>חיידקי האסכרה מפרישים רעל מסוכן העלול להתפשט בגוף ולגרום נזק לאיברים שונים: ללב, למערכת העצבים, למערכת הנשימה - יוצרים קרום עבה המכסה את הלוע (עד חנק), לנכות קבועה ולמוות. גם היום, אנשים שלא חוסנו חולים ואף מתים מאסכרה בארצות שבהן שיעור קבלת החיסון נמוך.</p> <p>בשנת 1994 התפרצה המחלה בחלק ממדינות חבר העמים לשעבר וגרמה לתחלואה של 47,000 איש ול-1,700 מקרי מוות. המחלה לא חדרה למדינות בהן האוכלוסייה מחוסנת.</p> <p>צפדת (נקראת גם: פלצת או טטנוס)</p> <p>מחלה קשה הנגרמת על ידי רעלן של חיידק אשר נמצא בסביבה הטבעית בה אנו חיים ועלול לחדור לגוף בעת ציעיה. המחלה מתבטאת בהתכווצות קשות ומכאיבות עד כדי שיתוק של שרירים שונים בגוף, בהם גם שרירי הנשימה. שיעור מקרי המוות בין הנפגעים מהמחלה גבוה ביותר.</p> <p>שעלת</p> <p>גורם המחלה הוא חיידק המתרבה בדרכי הנשימה וגורם לשיעול טורדני העלול להמשיך שבועות וחודשים. מחלה זו מסוכנת בעיקר לתינוקות ולפעוטות בגלל הסיבוכים הקשים: דלקת ריאות ודלקת במוח העלולות לגרום לנכות קבועה ואף למוות. המחלה גורמת לתחלואה ניכרת וסיבוכים גם בגיל המבוגר.</p> <p>המופילוס אינפלואנזה b</p> <p>חיידק הגורם לדלקת קרום המוח, לאלח דם (זיהום בדם) ודלקת ריאות. דלקת קרום המוח מתאפיינת בחום, כאבי ראש, הקאות וערפול ההכרה. החיידק גורם לתחלואה קשה עם סיכון לפגיעה קבועה במערכת העצבים (פיגור שכלי, פרכוסים, חרשות) ולתמותה. מרבית המקרים בקרב ילדים עד גיל 5-4.</p> <p>עד הכנסת החיסון לתוכנית החיסונים השגרית בישראל ב-1994, היה חיידק זה הגורם השכיח ביותר לדלקת קרום המוח בגיל הילדות. כמחצית מהילדים שהחלימו סבלו מתחלואה ניורולוגית כרונית, כולל שיתוק, פרכוסים וחרשות, מאז הכנסת החיסון ירד מספר החולים בדלקת קרום המוח מחיידק זה מ-200 בשנה לכ-10.</p>

איפה ניתן ללמוד יותר על חיסונים?

ניתן לקבל מידע אודות חיסונים אלו מהצוות המטפל בטיפת חלב ובאתר האינטרנט של משרד הבריאות http://www.health.gov.il/Subjects/pregnancy/Childbirth/Vaccination_of_infants/Pages/default.aspx

כיצד פועל החיסון?

החיסון גורם ליצירת נוגדנים בגוף של מקבל החיסון, בדומה לתגובת הגוף למחלה. הנוגדנים מעניקים לאדם את ההגנה מפני המחלה אשר מפניה חוסן. לכל מחלה יש חיסון משלה. החיסונים ניתנים במנות חוזרות כדי להבטיח הגנה למשך שנים רבות.

מדוע כדאי לחסן את ילדיכם במועד המומלץ?

דחיית מתן החיסון למועד מאוחר יותר מהמומלץ עלולה לחשוף את הילדים לסיכון לחלות במחלה נגדה עדיין לא חוסנו. לכן, חשוב להקפיד על מועדי החיסון כפי שהם מופיעים בטבלת החיסונים.

האם יש לצפות לתגובות לאחר קבלת החיסון?

מתן חיסון, כמו מתן כל תרופה, עלול לגרום לתופעות כמו: עליית חום, הרגשה כללית רעה, אודם ונפיחות במקום שבו ניתנה הזריקה. תופעות אלו בדרך כלל קלות וחולפות תוך זמן קצר, לרוב תוך יום יומיים. אם מופיעים אודם או נפיחות במקום ההזרקה, מומלץ לשים על המקום תחבושות ספוגות מים פושרים. אין לעסות את מקום ההזרקה. אם החום עולה ניתן לתת לילד תכשיר להורדת החום במינון המתאים לגילו. לעיתים נדירות ביותר (פעם במיליון מנות), עלולה

מהם היתרונות בשילוב מספר חיסונים בזריקה אחת?

כיום מאפשרות טכנולוגיות חדשות לתת יותר חיסונים, בו זמנית, עם פחות תופעות לוואי. שילוב מספר חיסונים באותה זריקה מונע מתן זריקות מרובות באותו יום וכך הוא מקל על הילד ואינו מפחית מיעילות החיסון.

האם יש לתת לילד חיסון גם כאשר אינו חש בטוב?

בבואכם עם הילד לקבלת חיסונים, דווחו לאחות על מצב בריאותו, על המחלות שעבר, על תופעות אלרגיות שהילד סובל מהן ועל רגישותו לתרופות, כולל לאנטיביוטיקה. יש להסב את תשומת לב האחות גם לתופעות חריגות או לתגובות שהופיעו אצל התינוק אחרי חיסונים קודמים. אם הילד אינו חש בטוב צריך להודיע על כך לאחות טיפת חלב או בית-ספר. מתן החיסון או דחייתו יישקלו על ידי הצוות הרפואי.